

ANU PATRAKKA SYDÄNVARAS

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

Text and data mining prohibited.

Sivulla 5 laulun sanat: © Kobalt Music Publishing Ltd.

Suomen Kirjailijaliitto on tukenut tämän teoksen kirjoittamista työskentelyapurahalla.

Copyright © Anu Patrakka 2026 ja Kustannusosakeyhtiö Otava

ISBN 978-951-1-50862-5

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

1.

*Oh-oh-oh, All I know, all I know,
Loving you is a losing game...*

Musiikki vyöryi rantabaarin kaiuttimista ja hukutti alleen Atlantin rauhoittavan pauhun. Santiago kuunteli korvat luimussa ja söi. Kappaleen sanat olisivat voineet olla hänen itsensä kirjoittamat, niin hyvin ne sopivat viime aikojen mielentilaan.

Santiago vilkuili naapuripöydän väkeä. Kantapaikka oli vaihtanut omistajaa, ja uuden ravintoloitsijan tavoitteena oli houkutella varakkaita portolaisnuoria jumputtavalla musiikilla ja rantahiekalle kuskatuilla säkkituoleilla ja törkeän hintaisilla trendikkäillä mocktaileilla. Niille näytti olevan kysyntää myös keskellä päivää, aivan kuin vesi ja viini olisivat ruokajuomina jotenkin vanhanaikaisia.

Perinteinen kalastajakylä alkoi olla vain varjo entisestään, jäljellä oli enää muutama *pescador*, joka sai elantonsa merestä, majakan vartioimassa poukamassakin veneet ja pyydykset kilpailivat tilasta auringonottajien kanssa.

Santiago haki katseellaan tarjoilijaa pyytääkseen uudestaan laskemaan äänenvoimakkuutta. Omat pinttyneet tavat häiritsivät yhtä paljon kuin kovaaääninen musiikki ja lähes huutamalla keskustelevat muut ruokailijat. Agudan rannalla oli muitakin ravintoloita, mutta vain täällä oli tarjolla grillattuja mustekalan lonke-

roita, ja jollei hän tiistailounaaksi syönyt niitä, meni hän viikonpäivistä sekaisin.

Se oli tietenkin liioittelua, mutta ikä alkoi kyllä painaa. Parin vuoden kuluttua hän täyttäisi viisikymmentä – rajapyykki, jonka saavuttaminen oli kahdeksantoistavuotiaan Santiagon silmissä näyttänyt kaukaiselta, silloin ajatus vanhenemisesta oli lähinnä huvittanut. Nyt kolmenkymmenen vuoden takainen Santiago tuntui vastuuttomalta hulivililtä, joka Algarven lomilla kaatoi ruotsalaisia vaaleaverikköjä parhaimmillaan kaksi illassa ja ylpeili sillä.

Millaista ironiaa elämä jakoikaan.

Oli kummallista, miten eri ihmisten tunteet kiersivät kehää kohtaamatta toisiaan. Yksi halusi toista, joka kaihosi kolmannen perään, eikä kukaan tavoittanut toivomaansa. Jokainen pettyi rakaudessa. Ainakin siinä mielessä elämä annosteli onnea tasaväiksen vähän.

Santiago siemaisi viiniä, puolikas pullo raikasta Planaltoa oli huvennut huomaamatta. Viimeiset haarukalliset mustekalanlonkeroista olivat liikaa, rantabaarin annokset olivat portugalilaiseen tapaan ylenpalttisen suuret. Santiago laski aterimet käsistään ja pyyhki suupielensä huolellisesti lautasliinaan ja haroi sormin partaansa. Tarjoilija tuli hakemaan lautasen ja kysyi halusiko hän kahvia. Santiago vastasi niin hiljaa, että tarjoilija joutui useamman kerran kysymään mitä hän tahtoi. Lopulta Santiago korotti ääntään niin että kailotus naapuripöydässä hiljeni ja sieltä heitettiin hänen suuntaansa ihmetteleviä, jopa hiukan ärtyneitä katseita.

Ei hän yleensä ollut tällainen. Kärtyinen.

Kunhan kahvi olisi juotu, Santiago kävelisi rannan kautta kotiin, käyttäisi Liliä ulkona ja tekisi iltapäivän töitä kotitoimistolla. Hänen oli päätettävä mitä tekisi Francisco-veljensä pyynnön suhteen, uuden sämpyläpaikan piirustusten laatiminen houkut-

teli yhtä vähän kuin hampaanpoisto. Veli oli tietenkin ajatellut tekevänsä Santiagolle palveluksen, mutta totuus oli, että töitä oli enemmän kuin ehti tehdä. Grynderit hamusivat rapistuneita kiinteistöjä Portossa ja peruskorjasivat niistä turistihuoneistoja ja hotelleja ja luksusliiketoja.

Perhe toisensa jälkeen muutti muualle, sen myötä näivettyivät perinteiset kahvilat ja pienet erikoiskaupat. Tilalle oli saatu jäätelöbaareja ja kauneushoitoloita ja kullanhoidtoisia säilykesardiinikauppoja sekä ruokapaikkoja, joissa ei ollut mitään portugali-laista. Uudistukset valtasivat kaupunkia rakennus kerrallaan, Porto oli menettämässä rosoisen viehätöksensä ja epätäydellisyytensä. Siitä tulisi siisti ja kaunis ja asukkaista tyhjä.

Se tuskin ehtisi toteutua Santiagon elinaikana. Hän oli ajat siten halunnut arkkitehtitoimistonsa keskittyvän tavallisten ihmisten asuntoihin, mutta yhtiökumppani oli toista mieltä, ja he olivat käyneet aiheesta monta keskustelua pääsemättä yhteisymmärrykseen. Heidän arvomaailmansa eivät kohdanneet.

Liike silmäkulmassa kiinnitti Santiagon huomion. Ravintolan kohdalle pysähtyi auto, hän tunnisti sen, hän tiesi kuka sitä ajoi, ja hänen vatsaansa kouraisi tavalla, joka oli yhdistelmä toiveikasta jännitystä ja realistin raakaa tuskaa. Oli mahdoton tietää oliko naisen ilmestyminen paikalle hyvä vai huono asia, tai mitä se tarkoitti, mihin se johtaisi. Naisilla oli kumma tapa antaa ymmärtää kaikenlaista ja sitten muuttaa mielensä, he olivat tuuliviirejä.

Kukaan ei astunut autosta ulos, se oli tullut siihen kuin muistuttaakseen Santiagoa siitä, että nainen oli olemassa ja ettei hänestä päässyt eroon vaikka olisi halunnut. Tilanne muistutti vuosien takaista piinaavaa elokuvaa, jossa autoilija joutuu rekan vainoamaksi.

Osa Santiagosta halusi nähdä naisen, se pieni pala sydämetä joka vielä elätteli toiveita tätä kohtaan. Loput sirpaleet kehotti-

vat häntä lähtemään paikalta taakseen katsomatta, ne suorastaan huusivat häntä juoksemaan pois, mutta oli kaksi täysin eri asiaa tietää miten kussakin tilanteessa tuli tehdä, kuin toimia sen mukaisesti. Tarjoilija oli tuonut kahvin ja Santiagon olisi pitänyt lisätä siihen sokeria ja sekoittaa sitä pussiin pakatulla puutikulla, mutta sen sijaan hän työnsi kupin loitommalle. Hänen ei tehnyt mieli kahvia, vaan aivan jotain muuta.

Hän kaivoi lompakostaan pari kahdenkymmenen euron seteliä, ojensi ne tarjoilijalle jäämättä odottamaan vaihtorahaa.

Kun Santiago astui jalkakäytävälle, auton ovi avautui ja nainen nousi ulos. Suudelma oli lyhyt mutta kiihkeä, kyynisesti Santiago arvasi, että tarkoituksena oli herättää halut, niin että hän kärvelteli himonsa ja itsesuojeluvaistonsa ristitulessa. Nainen käsitteli häntä kuin konetta, jossa oli nappi mistä sen sai päälle ja pois, ja Santiago tiesi olevansa pelkkä väline. Pahin sudenkuoppa piili juuri siinä. Himo ilman tunnesidettä olisi ollut juuri se, jota hän tarvitsi. Se oli kuin käynti terapeutilla ilman että tarvitsi pukahtaa sanaakaan. Mutta hänellä oli tunteita, sitä oli turha kieltää. Hän oli hakenut ja löytänyt korvikkeita, mutta vain käyttääkseen ja heittääkseen menemään.

- Mitä sinä täällä teet? Santiago kysyi, ei ystävällisesti eikä epäystävällisesti. Hän vain halusi tietää mistä oli kyse, miksi nainen oli hakenut hänet käsiinsä.

- Halusin nähdä sinut.

- Miksi? Sinullahan on toinen.

Naisen kasvojen poikki kulki raastinrauta, ilme oli sekunnissa ohi, mutta Santiago ymmärsi heti mitä oli tapahtunut.

- Se oli virhe, nainen sanoi ja katsoi Santiagon ohi tyhjyyteen, siirsi sitten katseen hänen silmiinsä. - Emmekö me voisi yrittää uudestaan? Välitän sinusta, ihan oikeasti välitän, kyllä sinä sen tiedät.

Santiago mietti hetken. Oliko hän todellakin niin helppo saalis?

Vielä yhden kerran, se saa jäädä viimeiseksi, tarjoan samaa lääkettä jota olen itse saanut, hän päätti. Hän ei vain ollut itsekään varma kumpaa halusi enemmän: hyvitystä vai kostoa.

2.

Nelson Monteiro sammutti auton moottorin ja kääntyi matkustajan paikalla istuvan Emilian puoleen. Emilian kasvot olivat punetuneet ja silmät kiilsivät.

- Varmasti me vielä jonain päivänä voimme asua yhdessä, Nelson selitti paniikinpoikanen äänessään. - Mutta tällä hetkellä se ei ole hyvä ratkaisu. Isäukko tarvitsee tiettyjä rutiineja, eikä hän ole vieläkään tottunut siihen, että talossa on nainen.

- Käytät isääsi tekosyynä, Emilia puuskahti. - Pelkää viedä suhdettamme seuraavalle tasolle. En ole sinulle riittävän tärkeä.

- Tietenkin olet, Nelson sanoi laimeammin kuin tarkoitti.
- Mutta minulla on velvollisuuteni isää kohtaan. Hän huolehti minusta silloin kun olin lapsi, nyt on minun vuoroni.

- Elämässäsi ei ole tilaa minulle, Emilia totesi kylmästi ja työnsi auton oven auki. - Ehkä on parempi, että pidämme taukoa sillä välin kun mietit mitä oikeasti haluat suhteeltamme. En halua hukata elämäni sellaiseen, millä ei ole tulevaisuutta.

- Emilia... Nelson aloitti, mutta Emilia nousi kyydistä ja läimäytti oven perässään kiinni niin että auto heilahti.

Nelson piteli rattia kaksin käsin ja puristi silmänsä kiinni. Mikä Emiliaa vaivasi? Aivan kuin tämä olisi hakemalla hakenut aihetta riitaan. Puolileikillään heitetty lausahdus yhteen muuttamisesta oli ajomatkan aikana kasvanut muhevaksi riidaksi, päätyen näköjään väli-rikkoon. Olivatko kaikki suomalaisnaiset yhtä

ehdottomia? Emilia ei käsittänyt, että Nelson halusi säästää häntä Américon öisiltä vaelluksilta, kun tämä sahasi vuoteen ja kylpyhuoneen väliä ja usein tuli myös Nelsonin huoneeseen ja jäi ovenrakoon tuijottamaan. Vähemmän miellyttävät tavat, jotka isä oli omaksunut muistisairauden edetessä, kävivät Nelsonin hermoille, siisteydestä ja hygieniasta pikkutarkalle Emilialle ne olisivat kaikella varmuudella liikaa. Oli turha mainita isälle siitä, ettei ollut muita kohtaan huomaavaista juoda suoraan maitotölkistä tai että jotkut tavarat, kuten hammasharja, olivat henkilökohtaisia esineitä. Huomautukset valuiivat kuin sadevesi pitkin vastapestyä ikkunalasiasia, niille ei ollut tarttumapintaa.

Nelson katsahti sivulle, mutta Emilia oli kadonnut työnantajansa asuntolan ovesta. Viimeisen vuoden aikana vuokrataso Portossa oli noussut yli kipurajan, ratkaisuksi oli kehitetty yhteisasumisen muoto, jossa jokaisella oli oma huone, mutta muut tilat jaettiin. Ulkomaille töiden perässä muuttaneelle nuorelle se oli tietenkin mainio tapa luoda ystävyysuhteita ja nähdä maailmaa, tai ainakin Portugalia, mutta Emilia oli nelikymppinen ja kaipasi omaa tilaa, ensi alkuun edes omaa kylpyhuonetta.

Ajoitus ei vain ollut oikea, eikä se ollut Nelsonin vallassa.

Hän ajoi Circunvalaçãoon kehätietä kohti itää ja arpoi mistä liittymästä kannattaisi kääntyä päästäkseen rautakauppaan. Porton liikenne oli muuttunut entistäkin takkuisemmaksi *Linha Rosan*, vaaleanpunaisen metrolinjan, työmaan vuoksi. Ribeira, historiallinen keskusta oli tukossa aamusta iltaan. Yksisuuntaisten katujen suuntaa saatettiin muuttaa ilman ennakkovaroitusta, ja liikennejärjestelyt Aliadosin aukion ja São Benton rautatieaseman tuntumassa koettelivat niin kaupunkilaisten kuin turistien hermoja.

Rautakaupassa vierähti tovi, kun Monteiro etsi keittiön tiskialtaaseen vipuhanaa sekä suihkuun pidikettä, jolla saisi kädet vapaiksi peseytymisen aikana. Isäukon talossa kaikki oli hiukan

rempallaan. Jos jokin paikka hajosi, siihen kehitettiin tilapäinen ratkaisu, joka puolihuomaamatta muuttui pysyväksi. Lieden neljästä polttimosta vain kaksi toimi, mutta niillä pärjäsi, niin ikään kaasulla toimiva vedenlämmitin käynnistyi joinakin päivinä ja joinakin ei, vesijohtoverkon paineesta riippuen. Olohuoneen takka savutti ja Nelson epäili, että muuratun piipun sisään asennettu peltiputki oli ruostunut puhki. Seuraavana talvena tilaa lämmitettäisiin sähköpatterilla, maksoi mitä maksoi.

Hän haki koriinsa vielä munalukon puuliiterin lukitsemiseksi. Siellä oli työkaluja ja kemikaaleja, jotka oli syytä pitää poissa isäukon ulottuvilta.

Astuessaan ulos ilmastoidusta myymälätilasta Nelson puhalsi ilmaa keuhkoistaan. Viileän ja sumuisen kevään jälkeen Iberian niemimaan ylle oli parkkeerannut tukahduttava helle. Pahinta oli sisämaassa, jossa lämpötilat nousivat yli neljäkymmenen asteen, rannikolla sentään kävi hyvinä päivinä vilvoittava tuuli. Kuuma aalto oli tuonut mukanaan tulipalot, silläkin hetkellä roihusi useammassa paikassa, lähimpänä Gondomarissa, mutta savun haju ei ollut vielä kantautunut Portoon asti.

Nelson vilkaisi takapeiliin ja peruutti pois pysäköintiruudusta. Töissä oli viime aikoina ollut pitkästyttävää, suorastaan kuolemanhiljaista. Jo yli viikon päivät hänen tiiminsä oli kaivanut esille ratkaisemattomia tapauksia, niitä oli sorkittu kuin tienposkesta löydettyä epämääräistä raatoa, ilman että niihin liittyen olisi selvinyt mitään uutta. Monteiro oli turhautunut. Ana Torres juoksi kahvilla ja viilaili kynsiään, Kiame Pinheiro teki sitä mitä aina, naputteli kuulokkeet korvilla näppäimistöään ja tuijotti näyttöpäätettään, eikä Monteiro edes tiennyt mitä hän tietojärjestelmistä etsi ja mitä löysi.

Onneksi elokuun alussa koittaisi ansaittu kahden viikon loma ilman sen suurempia suunnitelmia. Isä-Américo oli pyytänyt

apua puutarhatöissä, Emilian kanssa oli ollut puhetta parin päivän reissusta. Miten sen kanssa kävisi? Nelson kaipasi maisemavaihdosta, mutta yksin hänen ei tulisi lähdettyä minnekään.

Se oli tietenkin ongelmista vähäisin. Häntä harmitti vietävästi, kun asiat olivat päässeet luiskahtamaan tähän pisteeseen. Kantaisiko Emilia kauan kaunaa?

3.

Juna huudatti torvea kiitäessään Agudan aseman ohi ja lähestyessään jalankulkijoiden käyttämää epävirallista radanylityspaikkaa. Olívia perääntyi pari askelta ja jäi odottamaan polun laitaan. *Intercidades* puski tieltään ilmamassaa, joka hulmahti vaunujen sivuille ja lennätti hiukset pyöreille hikisille kasvoille. Kaksin käsin Olívia pyyhki suortuvia sivummalle, kaivoi matkapuhelimen farkkujen takataskusta ja poisti lukituksen. Santiago ei ollut vielä kukaan vastannut eikä hän ollut edes lukenut Olívian viestiä. Se oli kummallista, yleensä Lilin isäntä reagoi kyselyihin nopeasti eikä hän koskaan juoksuttanut Olíviaa turhan päiten ulkoiluttamassa iäkästä puudelirouvaa. Kello oli melkein neljä, ja jos Santiago oli toimistolla, hän ei tulisi kotiin vielä kahteen tai kolmeen tuntiin.

Lilin oli pakko päästä ulos tarpeilleen. Olivia poikkeaisi sitä kautta matkallaan rannalle.

Juna katosi mutkan taa, Olívia loikki raiteiden yli pidellen kiinni kaulassa roikkuvasta avainnipusta. Aaltojen pauhe kuului jo, se kantautui usein kotiin asti ja kuulosti enemmän etäiseltä liikenteen kumulta kuin valtameren jylinältä. Santiago asui rantaa myötäilevällä kadulla, niin lähellä merta, että talven tyrskyt heitivät roiskeita melkein talolle asti. Ilmassa leijuva suolainen usva samensi ikkunat, ja viikoittain käyvä siivooja sai olla jatkuvasti pesemässä niitä. Usvan vuoksi Santiago piti myös Mersuaan tallissa, suojassa ruostumiselta.

Talon eteen oli pysäköity pari autoa, toinen niistä kurvasi liikkeelle, kun Olívia työnsi avaimen alumiiniportin lukkoon. Hän aikoi vääntää kaksi kierrosta vasemmalle, mutta salpa siirtyi heti sivuun. Olívia naksautti kieltään. Santiago oli tietenkin lähtenyt kotoa kiireessä ja unohtanut lukita portin kunnolla. Ei ollut ensimmäinen kerta. Tuskin viimeinenkään.

Etuoven kanssa oli sama tilanne, ja Olívia ravisti päätään. Hän laittaisi lähtiessään paikat lukkoon ja Santiagolle viestin. Turha murtovarkaiden elämää oli helpottaa, olkoonkin että pihaa reunusti muuri.

Olívia työnsi oven perässään kiinni ja kuulosteli. Lili oli hiljaa. Puudeli oli lähes kuuro ja sokea, mutta yleensä se haukahti tervehdyksen, vaistosi ehkä vaihtelun ilmanpaineessa tai tunsu tulijan hajun yläkertaan asti. Nyt talosta ei kuulunut hisaustakaan. Koiravanhus nukkui usein niin sikeästi, että havahtui vasta kun sitä koskettti varovasti kyljestä.

Olívia meni alakerran vessaan, laski housut ja istui pytylle. Latialla oli vesiroiskeita. Miksi Santiago oli käynyt täällä suihkussa, kun hänellä oli kylpyhuone makuuhuoneensa yhteydessä? Hilityn harmaa muoviverho oli vedetty nurkkauksen eteen kuten aina, mutta se oli taipunut sivuun yhdestä kulmasta, ja sen takaa pilkotti jotain tummaa.

Olívia nousi ja veti vessan, hän suoristi verhon ja hetken mielijohteesta kurkisti sen taakse.

Suihkun pohjalla lojui läpimärkä kylpyppyhe, musta, niitä Santiago suosi. Olívia huokaisi. Roikottaen pyyhettä sormissaan hän kiikutti sen ulos narulle valumaan.

Olívia palasi sisälle ja haki keittiöstä pari makupalaa Lilille, vilkaisi ohimennen olohuoneeseen ennen kuin lähti kapuamaan tummanharmailla kaakeleilla päällystettyjä portaita, jotka kaartuivat toiseen kerrokseen, missä makuuhuoneet sijaitsivat. Ylim-

pänä oleva avara tornimainen tila toimi Santiagon työhuoneena, siellä oli myös talon ainoa televisio sekä terassi merelle päin. Joskus Olívia hiipi sinne katsomaan maisemia, merta ja rantakalliolle rakennettua Senhor da Pedran kappelia, mainingeilla ylös alas heijaavia kalastajaveneitä. Kaukana niemennokan takana pilkkotti Matosinhosin pyöreälinjainen risteilylaivaterminaali, yksi Olívian haaveista oli jonain päivänä päästä risteilylle kauniiden ja rikkaiden joukkoon.

Talo oli valtavan suuri yhdelle ihmiselle ja pienelle puudelille, tietenkin Santiago oli suunnitellut sen kodiksi perheelleen, mutta avioliitto oli hiljattain päätynyt eroon. Syytä Olívia ei tiennyt, eikä se hänelle kuulunutkaan.

- Lili, Lili! Olívia kutsui portaita kavutessaan vaikka hyvin tiesi, ettei kuusitoistavuotias koiravanhus kuullut mitään. Hänellä oli tapana jutella Lilille myös ulkona, ja hän koppasi sen syliinsä kun he ylittivät tien. Vanha puudeli oli hänen vauvansa.

- Lili! Täällä ollaan, pääset ulos!

Olívia saapui toisen kerroksen tasanteelle. Santiagon makuuhuoneen oviaukko oli tukittu matkalaukulla, ettei Lili pääsisi harhailemaan portaikkoon asti. Olívia loikki tottuneesti laukun yli. Missä Lili oli?

Kylpyhuoneesta kuului haukahdus, ja Lili hoiperteli näkyviin.

- Voi pikkuista, Olívia sanoi, koppasi tutisevan koiran syliinsä ja kääntyi lähteäkseen, kun huomasi sängyssä oudon möykyn. Se oli pitkä ja matala, aivan kuin ohuen kesäpeiton alle olisi pyöritelty toinen. - Oletko sinä myllännyt sängyssä? Ei kerrota isille, eihän?

Olívia laski koiran lattialle ja tarttui peitonkulmaan suoristaakseen sen. Hän nykäisi pussilakanaa ja ihmetteli, kun möykky ei kadonnut.

- Johan on, Olívia mutisi ja leväytti peiton sivuun.

Hän räpytteli silmiään, suu lokahti auki. Vei hetken, että sängystä paljastunut näky rekisteröityi aivoissa ja jalostui hermo-soluissa ymmärryksen tasolle. Parkaisu alkoi kolmen sekunnin viiveellä ja loppui vasta kun Olívia oli vedettävä henkeä. Hän pyörähti ympäri paetakseen ja kompastui Liliin, hän kompuroi vetelin jaloin koiran ja matkalaukun yli, selvisi kaatumatta portaissa tarraamalla kiinni kaiteeseen. Hän juoksi ulos talosta ja portista ja romahti jalkakäytävälle huutamaan kauhuissaan.

4.

Liikenne kehätiellä mateli hiljakseen, kun Nelson Monteiro köröteli isoikkunaisen ruumisauton perässä kohti Porton poliisitaloa. Ylenpalttiset kukka-asetelmat peittivät valkoisen arkun, siunaus oli todennäköisesti suoritettu asuinpaikan kirkossa, minkä jälkeen vainaja siirrettiin kotikonnuilleen ja laskettiin sukuhautaamaan. Nelsonin isovanhempien viimeinen leposija oli Agramonten hautausmaalla Portossa, sinne isäukko aikanaan päätyisi, ja Nelson myös.

Elämä oli pelottavan lyhyt, niin Emilia oli todennut ennen kuin keskustelu oli äitynyt kinasteluksi. He tapasivat lähinnä viikonloppuisin, eikä Nelson tarkkaan edes tiennyt mitä Emilia teki arki-iltaisain ja kenen kanssa. He elivät tavallaan etäsuhteessa eivätkä koskaan viettäneet öitä yhdessä. Sen sijaan he saattoivat lauantaisin illansuussa sulkeutua Nelsonin huoneeseen niin sanotusti päivälevolle, kun Américo lähti kahvilaan tapaamaan kavereitaan. Emilian turhautuminen oli ymmärrettävää, mutta minkä Nelson tilanteelleen mahtoi?

Vai eikö hän halunnut Emiliaa tarpeeksi väkevästi?

Nelson kyhnytti partaista leukaansa ja nosti jalkaa kaasulta, kun ruumisauto laitto vilkun päälle. Pieni itsetutkiskelu oli paikallaan. Millaista oli ollut Catarinan kanssa? Aluksi tietysti hulla huumaa, joka ennen pitkää tasaantui kiintymykseksi. Nelson oli uskonut heidän olevan yhdessä lopun ikäänsä, hän ei ollut koskaan edes kyseenalaistanut sitä.

Kiihkeä alkuhuuma oli jäänyt väliin Emilian kanssa. Nelson oli ajatellut sen johtuvan siitä, että he olivat vanhempia ja kypsempiä. Mutta entä jos kyse ei ollutkaan siitä?

Puhelimen soiminen keskeytti epämiellyttävät ajatukset.

- Mitä Kiame, onko jotain tapahtunut? Monteiro huudahti. Hän oli hetkessä hälytystilassa ja valmiina toimimaan. Mitä tahansa, ettei tarvinnut märehtiä omissa mietteissään.

- Agudasta on löytynyt ruumis, Kiame ilmoitti.

- Onko kyseessä varmasti henkirikos? Ettei mennä turhan päiten.

- Ei pienintäkään epäilystä. Kuulemma pahaa jälkeä. Ana lähti sinne hetki sitten.

Monteiro haki mielessään parasta reittiä joen yli entiseen kalastajakylään. Hän oli väärällä puolella Portoa käyttääkseen Atlantin tuntumassa kohoavaa Arrábidan siltaa, ja se olisi joka tapauksessa työmatkaliikenteen tukkima tähän aikaan iltapäivästä. Jäljelle jäi reitti Freixon kautta.

Puoli tuntia myöhemmin hän nousi autosta kookkaan keltaiseksi maalatun talon edessä. Kasvoille hulmahti kuumankostea suolainen ilma, joka oli niin paksua, että sitä oli raskas hengittää. Korvia hiveli aaltojen taukoamaton pauhu, hiekkadyynit alkoivat kymmenen metrin päästä. Ei hullumpi paikka asua, Monteiro ajatteli itsekseen. Poliisin palkoilla ei näille tienoille ollut asiaa, tuskin pienintäkään tönöä tai luhistunutta rauniotaloa sai alle puolen miljoonan euron, vaikkei merinäköalaa olisikaan.

Talon edessä vilisi poliiseja, loitommalla palokunnan ambulanssi vilkutti sinisiä valojaan takaovet levällään. Ensihoitajien hoivissa oli nuorelta vaikuttava henkilö, Monteiro oletti että kyseessä oli ruumiin löytänyt koululainen.

Jalkakäytävälle kadun toiselle puolelle oli kerääntynyt ohikulkijoita supattelemaan keskenään, ja Monteiro antoi katseensa

kiertää ihmisestä toiseen. Viimeksi muutama viikko sitten eräs tappaja oli tavoitettu tapahtumapaikalta yleisön joukosta, kiihtynyt olemus oli kavaltanut hänet. Monteiro oli mennyt hänen luokseen, ja mies oli paljastanut itsensä pyrkimällä karkuun.

Nyt väkijoukossa ei näkynyt ketään epäilyttävää.

- Tänne päin! vanhempi konstaapeli Ana Torres huikkasi kehtaisen talon ovelta. - Muistaakseni pidät suklaasta.

- Kuka ei pitäisi? Miten se tähän tapaukseen liittyy?

- Tappaja on käyttänyt sitä täysin sopimattomalla tavalla, Ana sanoi ja ojensi Monteirolle kenkien päälle laitettavat suojukset, ennen kuin lähti opastamaan häntä peremmälle.

5.

Monteiro siirsi olkalaukkuaan niin, että se lepäsi vasemman pakarän päällä, ja kumartui tutkimaan sängyssä makaavaa ruumista. Keski-ikäinen mies oli alasti, kädet lepäsivät alavatsan päällä ja peittivät osittain sukuelimet. Silmille oli sidottu kirjava hui-vi. Kurkkuun viilletystä haavasta oli pulpunnut verta lakanoille, ja roiskeita oli lentänyt sängynpäätyyn ja lattialle. Lasisessa vesipullossa yöpöydällä oli tahroja. Kalliin näköinen kello oli tallessa ranteessa.

Monteiro oikaisi selkänsä.

- Santiago Fonseca, neljäkymmentäkahdeksanvuotias arkkitehti, asui täällä yksin, Ana Torres kertasi sen mitä Kiame oli ker-tonut ajomatkan aikana puhelimessa. - Osakas toimistossa, joka on erikoistunut suunnittelemaan vanhojen rakennusten peruskorjauksia Porton keskustassa. Ei lapsia, asui yksin. Ihme sinänsä.

- Miksi niin?

- Hyvännäköinen mies. Jollei oteta huomioon pieleen men-nyttä parturointia.

Miehen tummiin, hopeisten raitojen koristelemiin hiuksiin ei ollut kajottu, mutta toisella poskella oli paljas ura, kun kaistale partaa oli ajettu pois.

- Millä tuo on tehty? Monteiro aprikoi.

- Veikkaan veistä, jollaista parturit käyttävät, teknisen tutki-jaryhmän vetäjä Ramiro Banha huikkasi makuuhuoneen yhtey-

dessä olevan kylpyhuoneen puolelta. - Höylä menee heti tukkoon noin pitkistä karvoista. Lisäksi ihosta erottuu pieniä viiltojälkiä ja veritahroja.

Tekijä halusi häpäistä vainajan, hän on joku joka kantaa syvää kaunaa, Monteiro oivalsi ja sipaisi omia karvaisia leukaperiään. Jos hänelle olisi tehty samoin, se olisi tuntunut pahemmalta kuin maata alastomana tuntemattomien sorkittavana.

- Hänet on todennäköisesti tapettu ensin samalla veitsellä, Monteiro totesi ja siirsi katsettaan alaspäin vainajan rintaan.

- Tuohon taitaa sisältyä jokin viesti, Ana Torres sanoi.

Uhrin rinnalla lepäsi suklaakonvehti, joka oli painettu rikki, mutta pyöreistä muodoista saattoi päätellä, että se oli ollut sydämenmuotoinen. Konvehdista valunut täyte oli kuin tuoretta verta.

- Tuo ei ole Mon Cheri, Ana Torres huomautti. - Hajun perusteella täyte on jotain muuta kuin kirsikkaa. Kyseessä saattaa olla käsintehty suklaa.

- Tuokin on tehty kuoleman jälkeen, Monteiro totesi. - Tekijä on ollut varustautunut. Teko on ollut ennalta suunniteltu.

- Oikeuslääkäri ei ehdi paikalle, helteet ovat kuulemma saaneet ruuhkaa aikaiseksi, Ana Torres sanoi. - Ruumis on yhä lämmin, se löytyi peiton alta. Kuolemasta on pari tuntia, korkeintaan kolme.

- Mitä sydämenmuotoinen konvehti rinnalla tarkoittaa? Monteiro pohti ääneen. - Onko se viesti vai...

- ...murhaajan käyntikortti, Ana täydensi Monteiron aloittaman lauseen. - Joten tämä uhri ei jää ainoaksi.

- Ei tehdä vielä sellaisia johtopäätöksiä yhden ruumiin perusteella, Monteiro toppuutteli mielialan luisuessa kovaa vauhtia alaspäin. Jokin alastomana ja parta tärveltynä makaavassa miehessä kosketti häntä tavallista syvemmältä. Pahimmassa tapauksessa Ana oli oikeassa. Miten paljon heillä oli aikaa, ennen kuin murhaaja iskisi uudestaan? Päivä, viikko, kuukausi?

- Portossa on muutama artesaanisuklaan valmistaja, Ana sanoi. - Pyysin Kiamea kokoamaan niistä listan.

- Anna kun arvaan, ilmoittaudut vapaaehtoiseksi kiertämään ne heti aamusta, kun avaavat ovensa?

- Et sinä suotta rikosetsivä ole, Ana sanoi ja iski silmää. - Jos pidän kiirettä, saatan ennättää pariin putiikkiin maistiaisille vielä tänään.

Monteiro silmäili leveän sängyn hallitsemaa makuuhuonetta. Mustan metallipäädyn yllä oli harmaasävyinen valokuvasuurenos, joka esitti Porton kuuluisaa kaarisiltaa valaistuna iltahämärissä. Oli outoa nähdä paikallisen asukkaan kotona otos, jollainen todennäköisesti viehätti enemmän matkailijoita. Arkkitehti oli kenties itse ottanut kuvan.

Sänkyä vastapäätä olevan kookkaan vaatekaapin ovet olivat kiinni. Monteiro avasi niistä yhden ja kurkisti sisään. Paikalle ensimmäisenä ehtineet poliisit olivat varmasti tarkistaneet, ettei talossa piileskellyt ketään, se kuului protokollaan. Monteiro teki parhaansa päästäkseen eroon tavasta valvoa muiden tekemisiä, mutta Ana arvasi mitä hänen mielessään liikkui.

- Talo on tarkistettu, Ana sanoi. - Murhaaja on poistunut rakennuksesta.

- Verta on täytynyt roiskua hänen vaatteilleen, Monteiro huomautti.

- Paitsi jos hän oli alasti. Alakerran suihkua on käytetty. Tekniikan väki otti jo näytteitä siellä.

Kylpyhuoneeseen vievän oven vieressä olevat ruoka- ja vesikupit muistuttivat Monteiroa siitä, että ruumiin oli löytänyt koiraa ulkoiluttamaan tullut koululainen. Eläintä ei näkynyt eikä kuulunut missään. Astioiden koosta päätellen kyseessä oli pienenpuoleinen koira. Joskus sellaiset olivat kovia räksyttämään. Miten arkkitehdin lemmikki oli mahtanut suhtautua tunkeilijaan?

- Missä koira on? Monteiro kysyi. - Miksei se pidä meteliä?
- Se vietiin yläkertaan. Pikkuinen puudeli, kuuro kuulemma, ressellä ei ole hajuakaan siitä mitä täällä tapahtuu.

Ana vaihtoi painoa jalalta toiselle sen oloisena kuin hänellä olisi kiire.

- Mene vain, hoidan tämän loppuun täällä, Monteiro sanoi.

- Otan näytteen mukaan vertailua varten, Ana sanoi. Hän koukkasi uhrin rinnalle murskatun konvehdin rippeet todistusaineistopussiin.

- Varo sokeriövereitä, Monteiro huikkasi Anan perään tietäen tämän olevan perso makealle.

Ovensuussa seisoj virkapukuinen poliisi epätietoisien näköisenä.

- Heti kun annatte luvan, ruumis siirretään oikeuslääketieteen laitokselle, lyhyenlanta mies sanoi.

- Sitten kun näytteet on kerätty, Monteiro sanoi, ja poliisimies nyökkäsi vastaukseksi.

Monteiro perääntyi sängyn luota. Lattialle lentäneet veriroiskeet olivat jo kuivuneet. Oli mahdotonta, että murhaaja olisi voinut leikata kurkun auki sotkematta itseään. Uhrin silmien sitomisen viittasi seksileikkeihin, kenties sadomasokismiin. Mistä mies oli kumppaninsa löytänyt? Netistäkö, kuten niin moni muukin, sen perusteella mitä Monteiro oli kuullut.

Monteiro ravisti päätään. Jos kuitenkin kävisi ensin läpi uhrin lähipiirin.

- Naapureita on puhutettava, Monteiro komensi.

- Sitä ollaan parhaillaan tekemässä, poliisimies vastasi. - Tällä kadunpätkällä on reilut parikymmentä taloa.

- Tarkistakaa myös tuolla kulmauksessa oleva ravintola.

- Toki. Se on juuri nyt kiinni, avaavat ovet taas illallisaikaan.

- Onko uhrin puhelimesta tietoa?

Poliisimies haki porrastasanteen puolelta pussin, johon oli sujutettu matkapuhelin, ja Monteiro tipautti sen olkalaukkuunsa. Kiame purkaisi lukituksen muutamassa minuutissa, sitten nähtiin keiden kanssa uhri oli viimeksi ollut yhteydessä.

Ylimmästä kerroksesta kuului sydäntä raastavaa vinkunaa. Monteiro painoi mieleensä, että koirasta olisi huolehdittava. Jospa ulkoilutuksessa auttanut tyttö ottaisi sen hoiviinsa.

- Voisiko joku käyttää koiran tarpeillaan? Monteiro ehdotti poliisimiehelle. - Sillä on varmaan kova hätä.

Portaissa tuli vastaan kaksi suojapukuihin sonnustautunutta teknistä tutkijaa. Alakerrassa Monteiro kiersi olohuoneen ja keittiön, tiskialtaassa oli kumollaan kahvimuki, todennäköisesti aamun peruja. Hän avasi tiskikoneen luukun ja kurkisti sisään. Alakorissa oli pari kattilaa ja lautanen, yläkorissa viinilasi ja posliinikulho.

Taloon tulleelle vieraalle ei ollut tarjottu edes vesilasillista, pariskunnalla oli ollut niin kiire päästä sänkyyn. Entä jos surmaaja olikin joku muu? Hän oli saattanut tulla paikalle seksikumppanin lähdettyä, kun arkkitehti vielä keräili voimiaan.

Konvehtiin täytyi sisältyä symbolinen viesti. Rikottu sydän. Särkynyt sydän.

Monteiro meni ulos ja kulki verkkaisin askelin ambulanssille. Takalaudalla kyhjötti nuori tyttö, jonka kasvot olivat kalmankalpeat ja silmät itkettyneet. Naispuolinen ensihoitaja oli kietonut käsivartensa tytön ympärille, ja Monteiro ihmetteli miksei tytön isä tai äiti ollut kiirehtinyt paikalle. Mikä nykyajan vanhempia vaivasi, oliko todella niin vaikea irrottautua omista töistä, ettei pääsyt lapsensa tueksi tällaisella hetkellä?

- Olívia, Monteiro kutsui, ja tyttö tuijotti häntä silmät pyöreinä. - Nimeni on Nelson, minun tehtäväni on tutkia mitä täällä on tapahtunut. Älä pelkää, sinä olet täysin turvassa.

Olívia vaikutti rentoutuvan hieman. Monteiro mietti nopeasti mikä olisi oikea tapa lähestyä pahasti pelästynyttä tyttöä.

- Käytkö sinä täällä joka päivä? hän kysyi päästäkseen alkuun.

- Aina silloin, kun Santiago menee toimistolle Portoon. Hän lähettää minulle viestin, kun tarvitsee apuani. Tänään hänestä ei kuulunut mitään eikä hän vastannut kyselyyni, joten tulín varmuuden vuoksi viemään Lilin ulos. Olin menossa tästä ohi joka tapauksessa.

Tyttö tuijotti pyöreín silmin tyhjyyteen sen näköisenä, että oli juuri muistanut että hänen olisi pitänyt olla jossain muualla.

- Lilin pitäisi päästä ulos, Olívia sanoi.

- Se on hoidossa, Monteiro rauhoitteli, hän oletti että poliisi-mies oli ottanut asian huolekseen.

- Miten Lilin nyt käy? Olívia murehti.

- Ottaisitko sen hoiviisi ainakin ensi alkuun, Monteiro ehdotti.

- En minä voi! Olívia parahti. - Asun isoäitini luona, eikä hän anna minun viedä eläintä kotiin.

Siinä selitys vanhempien poissaololle, tyttö saattoi olla orpo, Monteiro päätteli.

- Älä sure, kyllä me jotain keksimme. Huomasitko mitään normaalista poikkeavaa, kun tulit talolle?

Olívia ravisti päätään.

- En, tai siis kyllä. Ovet eivät olleet lukossa. Porttia ja ulko-ovea ei ollut suljettu avaimella kuten yleensä. Santiagolla on tapana lukita ne myös silloin kun on kotona. Siis oli.

Tyttö nyyhkäisi, ja silmäkulmasta putosi pari raskasta pisaraa.

- Ihmettelin, kun hän oli käynyt suihkussa alakerrassa. Löysin sieltä märän pyyhkeen ja vein sen ulos kuivumaan.

Monteiro nyökkäsi lähettyvillä päivystävälle naispoliisille, joka lähti siltä seisomalta talolle.

- Näitkö kadulla ketään, kun tulit?

- En, oli todella kuuma, edes ketään lenkkeilijää ei tullut vastaan. Tai hetkinen, tuolta vähän matkan päästä lähti auto liikkeelle.

- Osaatko kuvailla sitä tarkemmin?

- Se oli valkoinen. Sellainen pikkuinen.

Monteiro kyhnytti ohimoaan. Tiedosta ei ollut juuri apua.

- Missä vanhempasi ovat? hän halusi varmistaa.

- Isä on työmatkalla, Olívia sanoi. - Hän ajaa rekkaa Ranskaan. Äiti on kuollut.

- Olen pahoillani, Monteiro sanoi latteasti ja kääntyi mennäseen. Hän ei ollut tytöstä kovin huolissaan. Tämä oli reipastunut keskustelun aikana, ensihoitajat huolehtisivat hänestä ja tarvittaessa järjestyisi kriisiapua.

Monteiro oli palaamassa sisälle taloon, kun puhelin soi. Näytössä vilahti Ana Torresin nimi.

- Pääsitkö näin nopeasti suklaakonvehdin jäljille? Monteiro ällisteli.

- En sentään, Ana Torres sanoi. - Poikkesin rantabaariin ja kuulin, että uhri kävi tänään lounaalla siellä. Hän oli vakiasiakas.

- Oliko hän yksin?

- Kyllä. Mutta tarjoilija sanoi, että hän lähti kiireellä ja nousi autoon, joka oli pysähtynyt ravintolan eteen. Tarjoilija ei nähnyt kuka autoa ajoi.

- Millainen ajoneuvo oli kyseessä? Monteiro kysyi.

- Pienikokoinen henkilöauto, valkoinen.

Nuori Olívia oli talolle saapuessaan nähnyt valkoisen auton lähtevän liikkeelle. Monteiron selkäpiissä väristeli. Entä jos nuori naisenalku olisi sattunut tulemaan paikalle veriteon aikana?

Murhaaja oli sentään säästänyt koiran, joten hänen täytyi pitää eläimistä. Kyseessä ei siis voinut olla läpeensä paha ihminen.